

N.F.S. Grundtvig "Om en Oversættelse af den poetiske Edda"

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.4, maj 2014

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1810 (SJ: 131)

Teksten er etableret af Vibeke A. Pedersen

Punktkommentarer, indledning og tekstredegørelse er skrevet af Vibeke A. Pedersen, redigeret af Klaus Nielsen og Stine Holst Petersen

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2025

[A:465]

Om en Oversættelse af den poetiske Edda.

Vi som bygge i Nord ere det eneste af Europas nu bestaaende Folkefærd, som eier en fremløbende Række af skrevne Mindesmærker, der begynder med Mytologi, forkynder i sit Løb et Ungdomsliv, knyttet til hin, udvikler sig til Historie, viser Livets Hendaaning i en alt mere dæmpet Efterklang, og taber sig endelig i Tal og Navne. Vist have hine gamle Græker efterladt gyldige Vidnesbyrd om en saadan Alder, end mere skinnende, end den vi have bag os; thi ved dyb Grundekløgt lærte den at forstaa sig selv og fængslede med Konstens Tryllebaand, sit herligste Øieblik, saa det ei kunde svinde. Ret maa det nævnes at vi og vore Ætmænd stirre med Ærefrygt op paa de hedengangne Store gennem deres kostelige Minder, men Ret var det ei om vi vilde vanhædre vore egne gamle Frænder, fordi Aanden ei torde vove sig ud i Sten under kolde Himmel, aldenstund den dog rørte sig kraftelig i sit Hjem, og yttrede sig baade stærk og liflig i løse og i bundne Stave. Saa er det ei heller; thi den, hvis Øie blev opladt for det himmelske Lys, han maa og forlystes ved Straalen, hvor den saa findes, og det forarger

ham ei, at den bryder sig nu i færre, nu i flere Farver; thi han veed, at Straalen er den samme. Men, hvi er det dog saa, at vi, som Stavkarle, nævne fremmed Nødtørftighed Rigdom, enddog vi selv ere de rigeste? Mene vilde jeg, at hin uhæderlige Blindhed for det Hjemmebaarnes Værd, som vi ei ar[A:466]vede efter Fædre men avlede i os selv, dog ikke ene bærer Skylden, og at hvis alt det Forborgne kom for Dagens Lys, vi ei længere misundte Andre deres Smuler, men glædtes ved eget rige Arvegods. Hidtil vare vi for lade til at afstøve og oprulle hine gamle Pergamenter, som i Dynger fylde vore Skabe, medens vore Udfrænder stillede selv det til Skue, der ei var Synet værd. Tid var det vel dog nu, at afryste uværdig Dovenskab og endelig engang faae at vide hvad vi eie!

Mellem Alt hvad de lange Tider have baaret til os fra Hedenold, maa vel Intet lignes ved hin gamle Edda; thi, uden derom at tale, at den giver os bedst Besked om Fædres Tro og udlægger deres Daad i det den bringer Roden tilsyne, af hvilken den udsprang, saa gemmer den og en Flok af Sagakvad om Volsunger og Gjukunger, Odins prude Ætmænd, som mest ere ældre Sødskende af Lied der Niebelungen og Rosengarden zu Vormbs. Af denne Bog, som indbefatter, hvad der gennem mange Aldre var Nordboers Helligdom, tilbyder jeg deres Ætmænd en Oversættelse, tro og lys, som jeg kan mægte, skrevet vorder den, hvis Liv og Helbred undes mig; thi det er min Lyst at dvæle ved den store, særegne Aand, som taler der, og at sysle med de ukonstlede og dog saa klangfulde Vers; men om de ville se den, derfor raade de selv.¹ Naar jeg siger, at Man vil finde, ikke [A:467]blot, hvad Man efter det som kendes, kan med Føie vente, men endog nogle Kvad, som selv de sidste Tidens store Skjalde kunde glædes ved at have digtet, da tro mig vel Faa eller Ingen, fordi de mene, enten at jeg er hel ukendt med hvad som skreves i andre Tunger, eller at Man ei kan være varm for Noget, uden at være blindt indtaget for det. Ei veed jeg da bedre Raad, end at fremlægge Noget, hvorom jeg har en saadan Tro, og da overlade Kyndige Dommen.

Helge, med Tilnavn Hundingsbane, af hvis andet Kvæde Nedenstaaende er Slutning, var Søn af Sigmund og hørte til Volsungætten. Hognes Datter, den fagre Sigrun, var fæstet til en Mand, hun ikke vilde eie, og søgte Beskyttelse og Kærlighed hos Helge. Villig undte han hende begge Dele; men i Striden, som derover opkom, dræbte han hendes Fader og fleste Brødre. — Ylfinger er eet med Volsunger, Døgling, Budlung, Lofdung og Hilding almene Drotnavne.

Helge fik Sigrun, og Sønner avlede de; men ei blev Helge gammel. Dag, Hognes Søn, blotede til Odin for Faderhevn; Odin laante ham

sit Spyd, og der han fandt sin Maag i Fjederlunden, lagde han Spydet igennem ham. Der faldt Helge, og Dag red til Sevafjeld at føre Sigrun Tidende.

Dag.

¹ Sen er jeg, Søster,
Sorgbud at bære,
Nødig jeg haver
Frænke bedrøvet;
Budlung hin bedste,
Som var i Verden,
Som kunde træde
Hildingers Nakke,
Hist udi Fjerlund
Faldt denne Morgen.

Sigrun.

² Dig skulle alle
Eder bide,
Dem Du Helge
Svoret haver
A:468Hisset ved klare,
Skinnende Floder,
Hisset ved Bølgens
Ursvale Sten.

³ Under Dig skridende
Skib ikke skride,
Om endog Medbør
Blæser i Seilet!
Under Dig rendende
Hest ikke rende,
Om Dig end Fjender
Følge i Hælen!

⁴ Sværd, som Du blotter,
Bide ei Nogen,
Uden det synger
Selv Dig om Hoved!
Paa Dig skal Helges
Drab være hevnet.
Naar Du i Ulvsham
Ganger i Skove,
Guldet og Gammen,
Alting berøvet,
Og efter Føde

Springer paa Aadsel.

Dag.

5 Gal er Du, Søster,
Og vanvittig,
At Du nedbeder
Ondt over Broder.
Odin allene
Volder det Onde,
Som mellem Frænder
Splidruner kasted.

6 Broder Dig byder
Bod for Harmen,
Røde Ringe,
Vandils Bygder,
Stridens Dale.
Ringprud Kone!
Styr med Sønner
Rigets Hælvte!

|A:469

Sigrun.

7 Aarle og silde
Usæl paa Sevas
Fjelde jeg sidder,
Ynder ei Livet,
Straaler i Løfdungs
Høi ikke Lyset,
Styrer ei Kongen
Kampdyr med gyldne
Bidsel til Høien;
Undes mig ikke
Drotten at favne.

8 Saa havde Helge
Fjenderne sine,
Og deres Frænder
Alle forskrækket,
Som fra Fjeldet
Gederne springe
Galne for Ulven,
Slagne med Rædsel.

9 Helge sig løfted

Saa over Konger,
Som over Tornen
Asken hin ranke,
Eller som Hjorten,
Dugomslynget,
Naar han i Dyrflok
Ganger som Høvding,
Løfter de glimrende
Horn mod Himlen.

Høi blev gjort efter Helge; men der han kom til Valhal, bød Odin ham raade Alt med sig.

¹⁰ Fodbad skal du,
Hunding! alle
Mænd berede
Ild oppuste,
Hunde binde
Heste vogte
Svin og give,
Førend du sover.

|A:470

Sigruns Terne gik om Aften ved Helges Høi og saae, at han red did med mange Mænd.

¹¹ Er det Blændværk
Hvad mig tykkes
Se, eller ride
Dødmænd alle
Ragnaroks Færd,
Siden I spore
Heste med Spyde?
Eller er Hjemlov
Kæmperne givet?

Helge.

¹² Ei er Blændværk
Hvad du skuer,
Heel er Tiden,
Dog du ser os,
Dog med Spyde
Hest vi spore,
Ei er Hjemlov
Kæmper givet.

Hjem gik til Sigrun:

13 Gak fra Sevas
Fjelde, Sigrun,
Om dig lyster
Drot at finde!
Aaben er Høien,
Kommet er Helge,
Fjendespor dryppe,
Døglingen vilde,
Du skulde dysse
Saarenes Draaber.

Sigrun gik i Høien til

14 Glad jeg er nu
Ved vort Møde,
Som naar Odins
Graadige Høge
Brad hin varme
Vide paa Valen,
Som naar de Duggede
Daggløden skue.

|A:471

15 Først vil jeg kysse
Livløse Konge,
Førend du kaster
Blodige Brynje.
Helge! dit Haar er
Filtret af Dødsved,
Ganske er Kongen
Sprængt med Valdug,
Haanden paa Hognes
Maag er nu iskold,
Hvor kan jeg, Budlung!
Bod dig raade!

Helge.

16 Sevafjelds Sigrun!
Ene du volder
At med Harmdug
Helge sprænges.
Guldprud du græder,
Solklare Søster!

Førend du sover,
Bittre Taarer,
Hver falder blodig
Kongen i Hjerte,
Iskolde Indre
Trænges af Sorgen.

¹⁷ Glade vi drikke
Dyre Vædske,
Dog vi misted
Lyst og Lande,
Ingen Mand skal
Sorgkvad sjunge,
Dog han Saar mig
Ser i Brystet.

¹⁸ Nu ere Brude
Forborgne i Høien
Kongediser
Hos os Døde.

Sigrun redte Seng udi Høien og kvad:

¹⁹ Her har jeg, Helge,
Ylfingers Ætmand!
|A:472 Uden al Harme
Redet dig Sengen,
Konge! i Favnen
Vil jeg dig sove,
Saa som jeg sov hos
Levende Lofdung.

Helge.

²⁰ Intet jeg nævner
Aarle og silde
Underligt mer paa
Sevas Fjelde,
Hognes Datter,
Hvid i Høien,
Sove vil i
Dødmands Arme,
Lever du ogsaa
Konningedatter!

²¹ Tid er at ride
Røde Veie,

Blege Hest skal
Luftsti træde.
Vest for Vindhjelms
Bro jeg skal være
Førend af Hanen
Seirfolket vækkes.

Helge og hans Mænd rede deres Kaas; men Kvinderne ginge hjem til
Huse. Anden Dags Aften lod Sigrun Ternen holde Vagt hos Høien,
men ved Midnat, der Sigrun kom did,

²² Kommet var Sigmunds

Søn, hvis han agted
Hid fra Odins
Sale at komme
Haabet om Drottens
Komme kun grønnens,
Naar sig paa Kviste
Fuglene sætte
Og naar til Drømting
Drotterne drive.

|A:473

Ternen.

²³ Vær ei saa galen,
Skjoldungers Dise!
Ene at søge
Draugers Huse!
Stærkere vorde
Fjendtlige Døde
Alle om Natten
End ved Daglys.

Snarlig døde Sigrun af Sorrig og Længsel.

N. F. S. Grundtvig.

1

Da et saadant Værk i Tiden som den er, ei vel kan se Lyset, naar det
ei forlanges, udgiver jeg i disse Dage en Liste, paa hvilken de som
ville, kunne tegne sig.

